

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 987/2018
07.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Тешкић адвокат из ..., против тужених „ББ“ АД из ... и „ВВ“ АДО ..., Главна филијала, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 871/17 од 12.12.2017. године, у седници већа одржаној дана 07.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 871/17 од 12.12.2017. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 871/17 од 12.12.2017. године, преиначене су пресуда Основног суда у Ужицу П1 833/15 од 28.09.2016. године и допунска пресуда Основног суда у Ужицу П1 933/15 од 17.01.2017. године тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезу тужени „ББ“ АД из ... и „ВВ“ АДО ..., Главна филијала на солидарну исплату накнаде материјалне штете у износу од 665.919,38 динара са затезном каматом према Закону о затезној камати на новчане износе наведене у изреци почев од означених датума па до коначне исплате и да на име ренте плате износ од 11.123,00 динара месечно почев од 01.03.2016. године па до 04.11.2020. године или док одлука не буде измењена другом судском одлуком, до 20-ог у месецу за претходни месец са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од доспећа сваког појединог месечног износа до коначне исплате, а доспеле износе одједном са законском затезном каматом почев од доспећа сваког појединачног износа до исплате (тачка 1); одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена „ББ“ АД из ... да на име ренте плаћа износ од 11.123,00 динара месечно почев од 05.11.2020. године па убудуће док за то постоје законски услови или док ова одлука не буде измењена другом судском одлуком, и то до 20-ог у месецу за претходни месец са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од доспећа сваког појединачног месечног износа па до коначне исплате, а доспеле износе одједном са законском затезном каматом почев од доспећа сваког појединачног месечног износа па до коначне исплате (тачка 2); обавезани тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка

плате износ од 206.810,00 динара са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од извршности пресуде до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде (тачка 3).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је повређен 07.10.2010. године, у време када је по закљученом уговору о раду код туженог привредног друштва обављао послове ливца. Анексом уговора о раду од 02.11.2011. године тужилац је, почев од 04.11.2011. године, премештен на друго радно место до правноснажног окончања поступка оцене његове радне способности, али је задржао основну зарду коју је остваривао на претходном радном месту. Новим анексом уговора од 22.11.2012. године тужилац је трајно распоређен на радно место из претходног анекса, с`тим што је и надаље задржао основну зараду коју је остваривао док је радио на радном месту ливца. Пре повређивања тужилац је радио у сменама, ноћу, прековремено и у нерадне дане, и по тим основима остваривао је увећану зараду. Колективним уговором туженог привредног друштва од 20.11.2009. године предвиђено је да запослени на пословима ливца има право на увећање зараде од 15% за рад у посебно тешким условима рада на пословима ливења и топљења бакар-кадмијума и бакар-арсена, и то увећање односи се на повремене послове по налогу одговорног лица и само за вршење тих послова (члан 19. став 2). Колективним уговором туженог привредног друштва предвиђено је увећање зараде за прековремени рад, за рад недељом и у дане државних и верских празника, као и за рад ноћу. Тужено привредно друштво је са туженим осигуравајућим друштвом закључило уговор о осигурању запослених и према полиси осигурања (са важношћу од 01.01.2010. године до 01.11.2011. године), сума осигурања по штетном догађају износи 17.500 евра а максимална обавеза осигуравача износи две јединствене суме осигурања, односно 35.000 евра. Упоређивањем тужиочеве зараде са зарадом упоредног радника који ради на пословима ливца установљено је постојање разлике зараде која је тужиоцу исплаћивана на радном месту на које је распоређен анексима уговора о раду и зараде коју би остваривао да је наставио да ради на претходном радном месту. Висина изгубљене зараде и ренте обрачуната је у две варијанте - према разлици између тужиочеве зараде и зараде упоредног радника без увећања од 15% (установљена разлика постоји зато што упоредни радник има увећање по основу прековременог рада, ноћног рада и рада у нерадне дане) и према разлици између тужиочеве зараде и зараде упоредног радника увећане за још 15%. Тужено

осигуравајуће друштво је по полиси од 01.01.2009. године исплатило по свим штетним догађајима укупно 26.069,39 евра, тако да је од осигуране суме преостало износ од још 8.930,61 евра. Преосталим износом осигуране суме у потпуности је покривена рента обрачуната по првој варијанти до 10.12.2024. године (када тужилац стиче право на превремену старосну пензију), односно до 04.11.2020. године ако се обрачун ренте врши по другој варијанти. Ако би се обрачун ренте вршио до 07.07.2027. године, када тужилац навршава 65-у годину живота и стиче услове за пуну пензију, осигурана сума би покривала ренту са 83,6% (у првој варијанти обрачуна), односно 57,5% (другој варијанти обрачуна).

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужено привредно друштво у складу са чланом 154. став 1. Закона о облигационим односима, и тужено осигуравајуће друштво на основу чланова 901. и 919. истог закона дужни да надокнаде тужиоцу материјалну штету у висини разлике између зараде која се исплаћује и зараде коју би остваривао да је наставио са радом на радном месту ливца, јер то представља његов приход који се по редовном току ствари могао очекивати.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенично стање, али је због погрешне примене материјалног права преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По схватању тог суда, заснованом на тумачењу члана 189. Закона о облигационим односима, увећање зараде по члану 108. Закона о раду и члану 17. Колективног уговора туженог привредног друштва (за рад ноћу, прековремени рад, рад недељом и у дане државних и верских празника) је део зараде који се запосленом исплаћује по основу рада под посебним условима и не представља рад у смислу испуњења уговорних и других обавеза из радног односа, већ зависи од конкретних услова пословања који се не могу унапред предвидети, због чега таква увећања нису добитак који се основано могао очекивати према редовном току ствари. Такав карактер, по налажењу другостепеног суда, има и увећање зараде ливца од 15%, предвиђено чланом 19. Колективног уговора туженог привредног друштва, јер се то повећање односи на повремене послове по налогу одговорног лица и само за вршење тих послова.

По налажењу Врховног касационог суда, овакво тумачење одредбе члана 189. Закона о облигационим односима у овом случају није прихватљиво, тако да се основано изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

У складу са чланом 195. Закона о облигационим односима одговорно лице је дужно да накнади штету лицу коме је због телесне повреде радна способност потпуно или делимично смањена, ако повређени због тога трпи штету у виду изгубљене или смањене зараде. Ова штета се временски састоји од два дела: штете настале до доношења пресуде, која је у том тренутку позната и досуђује се у облику изгубљене зараде, и штете која ће наступити у будућности и која се досуђује у облику ренте. И један и други део ове штете, с'обзиром да нису били делови имовине оштећеног већ нешто што је он са вероватношћу очекивао,

представљају изгубљену добит. Одредбом члана 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима прописано је да оштећени има право и на накнаду измакле користи и да се, при оцени њене висине, узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Ако је тужилац до повређивања остваривао увећану зараду у складу са законом и Колективним уговором туженог привредног друштва, а по распоређивању на друго радно место (због губитка радне способности за обављање послова на претходном радном месту) такво увећање зараде не остварује, онда он трпи штету због изосталог увећања зараде које је могао основано очекивати да није било штетног догађаја и да је наставио са радом на пословима које је обављао до повређивања. Висина ове штете утврђује се у зависности од тога која увећања зараде, предвиђена чланом 108. став 1. Закона о раду и Колективним уговором туженог привредног друштва је тужилац остваривао до повређивања и упоређивањем зараде коју остварује радом на новом радном месту са зарадом коју у спорном периоду остварује запослени који ради на истим пословима које је тужилац обављао до наступања штетног догађаја и којем се исплаћују одговарајућа увећања по тим основима.

Из тог разлога, другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалбама тужених.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући изложено у виду, утврдити да ли је и која увећања зараде тужилац остваривао до повређивања и да ли зато постоји разлика између зараде коју остварује радом на садашњем радном месту и зараде коју би остваривао да није било повреде и да је наставио са радом на претходном радном месту.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић